

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3347/2017. (XII. 20.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 1.Bf.388/2016/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybírósról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Debreceni Törvényszék 1.Bf.388/2016/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a támadott ítélet sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, II. cikkét, XII. cikk (1) bekezdését, XIII. cikk (1) bekezdését, XV. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1)–(2) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panasz közvetlen előzménye a következő volt. A Debreceni Járásbíróság 20.B.953/2014/61. sorszámu ítéletével az indítványozót (mint vádlottat) bűnösnek mondta ki a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 290. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző, aszerint minősülő és büntetendő – hitelezők kielégítésének megghiúsításával elkövetett – csődbűncselekmény büntetében, ezért hat hónap börtönbüntetésre ítélte, melynek végrehajtását két év próbaidőre felfüggesztette. Az elsőfokú bíróság az indítványozót előzetes mentesítésben részesítette, továbbá elkobozta az indítványozó közreműködésével működő gazdasági társaság cégautóját, és az indítványozó vagyona terhére 918 761 forint vagyonekobbzást rendelt el. A fentiekén túl rendelkezett a lefoglalt könyvelési iratok lefoglalásának megszüntetéséről, és a felszámoló részére történő kiadásokról, valamint bűnügyi költség megfizetésére kötelezte az indítványozót.
- [4] Ítélete indokolásában utalt arra, hogy az indítványozó egy betéti társaság üzletvezetésre jogosult belfagja volt. Hivatkozott a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 1.Fpk.09.11-001364/6. végzésére is, mellyel a bíróság elrendelte a betéti társaság felszámolását a gazdasági társaság fizetéképtelenségére tekintettel.
- [5] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az indítványozó a hitelezők kielégítésére szolgáló társasági vagyont eltitkolta. Ennek megfelelően – az indítványozóra nézve kedvezőbbnek ítélt régi Btk. rendelkezéseinek alkalmazását – megállapította, hogy az indítványozó megvalósította a régi Btk. 290. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott, aszerint minősülő és büntetendő hitelezők kielégítésének megghiúsításával elkövetett csődbűncselekmény büntetést.
- [6] Az indítványozó és védője fellebbezést jelentett be, kizárólag az elsőfokú ítélet vagyonekobbzást elrendelő rendelkezése ellen, ennek következtében az elsőfokú ítélet fellebbezéssel nem érintett része az ítélet kihirdetése napján, 2016. június 1-jén jogerőre emelkedett. Az indítványozó később, a törvényszékre 2016. november 7-én érkezett írásos fellebbezésében az ügy érdemét, azaz a büntetőjogi főkérdést érintő észrevételekkel élt, melyeket azonban – minthogy a járásbírósi ítélet a vagyonekobbzás kivételével jogerőre emelkedett – a másodfokú bíróság már nem tudott értékelni.
- [7] A másodfokon eljáró Debreceni Törvényszék az alkotmányjogi panasszal támadott 1.Bf.388/2016/6. számú ítéletével a fellebbezéssel érintett vagyonekobbzásra vonatkozó részt megváltoztatta annyiban, hogy a vagyonekobbzás összegét 735 761 forintban határozta meg. Indokolásában egyrészt utalt arra, hogy a járásbírósi törvényesen és megalapozottan döntött a vagyonekobbzásról, és indokolási kötelezettségét – „bár igen szűkszavúan” –, de teljesítette. A törvényszék az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kisebb részben hiányosnak és pontatlannak találta, melyet az iratok alapján pontosított, és az elsőfokú ítéletet a vagyonekobbzás összegszerűsége tekintetében megváltoztatta.

- [8] 3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában érintettségét alátámasztandó ismertette a betéti társasággal szemben indított felszámolási eljárással kapcsolatos aggályait, és hangsúlyozta, hogy szerinte „fogalmilag kizárt”, hogy csődbűncselekményt követett el. Egyrészt – véleménye szerint – cége nem volt fizetéseképtelen, ennek ellenére mégis felszámolási eljárást indítottak ellene; másrészt maga az indítványozó egyezség megkötését kezdeményezte a hitelezőkkel, a követelésüket ki akarta egyenlíteni, erre azonban – szerinte a felszámoló intézkedései miatt – nem került sor. Alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény több rendelkezése sérelmét állította, az alábbiak szerint.
- [9] Az indítványozó az Alaptörvény B) cikke sérelmének körében kifejtette, hogy azáltal, hogy az Alaptörvény más rendelkezései – így többek között a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, a törvény előtti egyenlőség, valamint a jogorvoslathoz való jog – sérülnek egy konkrét bírósági eljárás által, így közvetett módon a jogállamiság elve is sérül.
- [10] Az indítványozó emberi méltósága sérelmét is állította. Szerinte az ellene indokolatlanul indított felszámolási, majd büntetőeljárás egészsége romlását okozta, így sérül az Alaptörvény II. cikke.
- [11] Az indítványozó szerint az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdésében foglalt személyes szabadságától fosztották meg, amikor rendőrségi fogdába zárták annak ellenére, hogy annak nem volt jogalapja, illetve két alkalommal a rendőrség vitte a tárgyalásra. Szerinte egy „polgári jogi alapú vagyoni követelés” nem adhat okot szabadságelvonásra.
- [12] Az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése, továbbá XIII. cikk (1) bekezdése azáltal szenved sérelmet, hogy a tényállás nem megfelelő felderítése, a helytelen jogértelmezés hosszútávon is aránytalan sérelmet okoz az indítványozónak. Állítása szerint a felszámoló intézkedései a vállalkozása jövedelemkiesését eredményezték, ennek hatására pedig a megállapítás alatt álló öregségi nyugdíja is csökken. Úgy véli, tulajdonhoz való joga sérült a felszámoló intézkedései által, a felszámoló bűncselekmények elkövetése révén kiürítette a cég vagyonát. Álláspontja szerint törvénytelenül fosztották meg a cégtől.
- [13] Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével összefüggésben előadta az indítványozó, hogy a fegyveregyenlőség elve is sérült, hiszen a felszámoló az eljárás megindításától fogva egyoldalúan járt el, kizárólag a hitelezők érdekeit képviselte, míg az indítványozó cége követelésének behajtását nem segítette elő, holott az az indítványozó szerint kötelessége lett volna.
- [14] Az indítványozó álláspontja szerint a felszámoló eljárása következtében sérült az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése. Szerinte ugyanis a felszámoló intézkedései vezettek ahhoz, hogy ellene büntetőeljárás indult annak ellenére, hogy szerinte a betéti társaság követelései meghaladták a tartozásait, és nem volt fizetéseképtelen. Előadta, hogy egyezség megkötését kezdeményezte, ami szerinte szintén a felszámoló miatt hiúsult meg.
- [15] Az indítványozó kérelmében előadta, hogy a felszámoló és a bíróság eljárása miatt őt kár érte, így többek között őt terhelték az üzlethelyisége felújításából eredő költségek, az eljárás alatt bekövetkezett egészségromlás miatti költségek, valamint a bűnügyi költségben megjelenő felesleges orvosszakértői vizsgálat költsége stb., miközben dolgozni nem tudott. Ennek megfelelően sérült az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdése.
- [16] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való jog az indítványozó szerint azt jelenti, hogy a bíróságnak a tényállást alaposan fel kell derítenie, megfelelő következtetéseket kell levonnia, és minden bizonyítékot kellő súllyal kell figyelembe venni. Álláspontja szerint e joga sérült amiatt, hogy a bíróság a felszámoló – indítványozó által ismertetett – törvénysértéseit figyelmen kívül hagyta; míg a betéti társaság kültagjának – az indítványozó szerint hamis – tanúvallomását figyelembe vette. Sérelmesnek tartotta az indítványozó azt is, hogy orvosszakértői vizsgálatra kötelezte a bíróság annak ellenére, hogy annak indoka – szerinte – nem állt fenn; hiszen arra 10 hónappal később került sor, mint a betegség miatt elmulasztott tárgyalás.
- [17] A bíróság kötelezte a vizsgálat költsége megfizetésére, ami nagy anyagi terhet rótt rá. Hivatkozott továbbá arra is, hogy súlyos betegsége ellenére személyesen részt kellett vennie a bírósági tárgyalásokon, nem volt elegendő, hogy a tárgyaláson a védője jelenjen meg. A tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelme körében előadta továbbá, hogy szomszédjai előtt megszégyenítették, amikor a rendőrség elővezette.
- [18] A bírósági eljárás sérti az indítványozó szerint az ártatlanság vélelmét is. Az indítványozó szerint az ártatlanság vélelméből és a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból az következik, hogy a bűnösséget az eljáró hatóságoknak, bíróságoknak kell bizonyítani, és ha ez nem teljesül maradéktalanul, azt nem lehet a vádlott hátrányára értékelni.
- [19] Az indítványozó jogorvoslathoz való joga sérelmét is állította. Álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése sérült azáltal, hogy a másodfokú bíróság nem vette figyelembe az indítványozó által előadotta-

kat. Szerinte a jogorvoslat lényegi eleme, hogy a sérelmet szenvedett fél tényleges és valódi jogorvoslatot kapjon, vagyis a magasabb szintű bíróság újból folytasson le bizonyítást, és újból mérlegelje érdemben az ügyet.

- [20] 4. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [21] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [22] Az Alkotmánybíróság vizsgálat elvégzése során megállapította, hogy a határidőben érkezett alkotmányjogi panasz nem fogadható be.
- [23] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig meghatározza, mikor tekinthető a kérelem határozottnak. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* illetve *e)* pontja a határozott kérelem feltételeként megköveteli, hogy az indítványozó egyrészt adja elő az Alaptörvényben biztosított joga sérelme lényegét, másrészt indokolja, hogy a bírói döntés az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseit miért és mennyiben sérti. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint ugyanis az alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiánya az indítvány érdemi elbírálásának az akadálya {például: 3197/2016. (X. 11.) AB végzés, Indokolás [33], megerősítette: 3149/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [18]}. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz egyes elemei a határozott kérelem törvényi feltételeinek nem felelnek meg az alábbiak szerint.
- [24] Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény II. cikkére és – pontos alaptörvényi rendelkezés megjelölése nélkül – a XXVIII. cikk (2) bekezdésére is, azonban az emberi méltóság és a ártatlanság véelme elvének sérelmét csak állította, de az alapjogsérelem mibenlétét nem indokolta meg.
- [25] Az indítványozó a büntető ügyben született ítélet alaptörvény-ellenességét, konkrétan az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésébe, XIII. cikk (1) bekezdésébe, és a XV. cikk (1) bekezdésébe ütközését a cége ellen kezdeményezett felszámolási eljárás – vélt – hibáival és a felszámoló által – szerinte – elkövetett törvénysértésekkel kívánta alátámasztani. Az indítványban előadott indokolás túlnyomó része a felszámolási eljárás, valamint a felszámoló tevékenységének – alkotmányjogilag nem értékelhető – tartalmi kritikája. A felszámolási eljárás és a felszámoló tevékenysége azonban az indítványozóval szemben lefolytatott büntetőeljárással az indítványozó által állított módon összefüggésbe nem hozható.
- [26] Az indítványozó álláspontja szerint a felszámoló eljárása következtében sérült az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részreahlás nélkül, tisztességes módon és észszerű határidőn belül intézzék. Az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg: egyrészt az Alaptörvény XXIV. cikke nem a bírósági, hanem a közigazgatási hatósági eljárásokra vonatkozik, ennek megfelelően a bírósági eljárással nem hozható összefüggésbe (lásd: 3130/2013. (VI. 24.) AB végzés, Indokolás [17]); másrészt az indítványozónak az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével összefüggésben előadott érvei – a fentebb kifejtettekhez hasonlóan – a felszámoló – vélt – törvénysértéseit taglalják, ily módon a büntető ügyben született ítélettel nem hozhatók összefüggésbe.
- [27] Az indítványozó kérelmében előadta, hogy a felszámoló és a bíróság eljárása miatt őt kár érte, így sérült az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdése.
- [28] Az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdése kimondja, hogy mindenkinek joga van törvényben meghatározottak szerint a hatóságok által feladatuk teljesítése során neki jogellenesen okozott kár megtérítésére. Ez az Alkotmánybíróság értelmezésében azt jelenti, hogy e rendelkezés „egyrészt deklarálja a hatóság kártérítési kötelezettségét jogellenes károkozás esetén, másrészt kötelezi a jogalkotót az erre vonatkozó törvényi szabályozás megalkotására” [3218/2014. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás [26]].
- [29] Az alkotmányjogi panasz alapját képező büntetőeljárás az indítványozó bűnösségének megállapítására irányult, annak bármely hatóság vagy bíróság által (jogellenesen) okozott kár megtérítése nem volt tárgya. Az indítvány nem tartalmaz utalást arra, hogy az indítványozó a véleménye szerint neki okozott kár megtérítése iránt eljárás kezdeményezett volna, illetőleg ilyen eljárás eredményeképpen a jogellenes károkozást valamely bíróság megállapította volna.
- [30] Az Alkotmánybíróság kizárólag az indítványban megjelölt bírósági döntés alkotmányosságát vizsgálhatja, amennyiben az megfelel a határozott kérelem követelményeinek. Önmagában az, hogy az indítványozó szerint

a hatóság vagy bíróság tevékenysége folytán esetleg kára keletkezhetett, a kárigény érvényesítésére irányuló eljárás megindítása hiányában nem alapozza meg az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdésére való hivatkozást. E rendelkezés csupán a jogellenes (hatósági vagy bírósági) károkozás esetén a kárigény megfelelő fórumon való érvényesíthetőségére teremt alapot, az esetleges per megindítása a jogellenesnek tartott kárt elszenvedett előtt áll nyitva. Ennek megfelelően a büntetőeljárás során hozott ítélet és az indítványozó által felsorolt, vélt károk sem egymással, sem az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdésével nem hozhatók összefüggésbe.

- [31] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszban az Alaptörvény II. cikkével, XII. cikk (1) bekezdésével, XIII. cikk (1) bekezdésével, XV. cikk (1) bekezdésével, XXIV. cikk (1)–(2) bekezdésével, valamint XXVIII. cikk (2) bekezdésével összefüggésben felvetett aggályok a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) illetve *e*) pontjában rögzített követelményének nem felelnek meg.
- [32] 5. Az Abtv. 27. §-a kimondja, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [33] 5.1. Az indítványozó ellentétesnek tartja a törvényszék ítéletét az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdésével, mely az indítványozó szerint az alábbi okokra vezethető vissza. Egyrészt sérelmezi, hogy két alkalommal rendőri intézkedésre – elővezetésre – került sor vele szemben, és a rendőrség vitte a tárgyalásra, illetve orvosszakértői vizsgálatra, illetőleg adminisztrációs hiba folytán rendőrségi fogdába zárták annak ellenére, hogy annak nem volt jogalapja. Másrészt szerinte egy „polgári jogi alapú vagyoni követelés” nem adhat okot szabadságelvonásra.
- [34] Az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. Az indítványozó által csatolt mellékletekből, és az alkotmányjogi panaszból kiolvashatóan az indítványozó elővezetésére két alkalommal került sor. Az első esetben az indítványozó orvosszakértői vizsgálatra történő elővezetését rendelte el a járásbíróság, a következő alkalommal pedig a tárgyaláson való megjelenése érdekében került sor az elővezetésre, tekintettel arra, hogy a korábbi tárgyalási határnapot az indítványozó elmulasztotta, és mulasztását nem mentette ki. Az elővezetés elrendelésére nem a támadott másodfokú határozattal került sor, így az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett, hogy az – egyébként az indítványozó által pontosan meg nem jelölt – elővezetést elrendelő bírósági határozatok alkotmányjogi panasszal támadhatók-e.
- [35] Az Alkotmánybíróság szerint az Abtv. 27. §-ának megfelelően alkotmányjogi panasz benyújtásának – egyéb feltételek mellett – az ügy érdemében hozott vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen van helye. Az Alkotmánybíróság a 3002/2014. (I. 24.) AB végzésben az Abtv. és a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) szabályainak összevetésével értelmezte, hogy mely büntetőeljárásban hozott határozatok lehetnek az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz tárgyai.
- [36] E végzésben az Alkotmánybíróság kimondta, hogy habár az Abtv. és a Be. eltérő fogalmakat használ, így a Be. az „érdemi döntés” fogalmat nem használja, és az Abtv. szerinti érdemi döntés nem esik egybe a Be.-ben alkalmazott ügydöntő határozat fogalmával, az Abtv. 27. § első és második fordulata alapján alkotmányjogi panasz keretében valamennyi ügydöntő határozat – az ítélet és az ügydöntő végzés – alkotmányossági vizsgálatára lehetőség van [lásd Indokolás [15]–[22]]. Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy a Be. szerinti nem ügydöntő határozatok „egyéb kérdéseket érintenek, és nem jelentik az eljárás végleges lezárását. Ilyen nem ügydöntő határozatok lehetnek a kényszerintézkedésekkel kapcsolatos döntések, az áttétel, az eljárás felfüggesztése vagy a pervezető végzések. Bár a Be. nem tartalmazza az »érdemi határozat« kifejezést, a pervezető végzéseket úgy határozza meg, mint az ügy bíróságra érkezését követően az ügy menetét megállapító, az eljárási cselekmény előkészítésére irányuló vagy végrehajtása érdekében tett, de nem az ügy érdeméről rendelkező határozatok [Be. 260. § (1) bekezdés]” (Indokolás [17]).
- [37] Ennek megfelelően az elővezetést elrendelő – egyébként a konkrét ügyben az indítványozó által pontosan meg sem jelölt – bírói döntések alkotmányossági vizsgálatára nincs lehetőség. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdésére vonatkozó kérelem nem felel meg az Abtv. 27. §-ában foglaltaknak.
- [38] Az indítványozó alkotmányjogi panaszával kifejezetten csak a másodfokú ítéletet támadta, azonban az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdésével összefüggésben előadott indokolás az elővezetésekre vonatkozik, az indítványozó

zó – alkotmányjogilag nem értékelhető – aggályait ezzel összefüggésben adja elő. Vagyis azon túl, hogy az indítványozó az elővezetést elrendelő bírói döntéseket alkotmányjogi panaszában kifejezetten meg sem jelölte, a személyi szabadsága sérelmét kifejezetten az elővezetésekkel összefüggésben állítja, éppen ebből következően az általa előadott indokolás nem a támadott törvényszéki ítéletre vonatkozik, azzal nem hozható összefüggésbe. Ennek megfelelően az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdésére vonatkozó panaszem a határozott kérelem törvényi feltételeinek – nevezetesen az Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) és e) pontjában foglaltaknak – sem felel meg.

- [39] 5.2. Az Abtv. 27. § a) pontja úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasz kezdeményezésére olyan bírói döntéssel szemben van lehetőség, amely Alaptörvényben biztosított jogot sért, vagyis alkotmányjogi panaszt Alaptörvényben biztosított jog sérelmére lehet alapítani.
- [40] Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére is. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése után is fenntartotta korábbi gyakorlatát, mely szerint a jogállamiság elve önmagában nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak, így a B) cikk (1) bekezdése sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén {lásd például 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]} – lehet alapítani. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a B) cikk (1) bekezdésére vonatkozó kérelem az Abtv. 27. § a) pontjában, valamint az 52. § (1b) bekezdés b) pontjában foglaltaknak nem felel meg.
- [41] 6. Az indítványnak a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, valamint a jogorvoslathoz való jog sérelmét állító eleme a befogadhatóság formai feltételeinek megfelel, így az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörében a továbbiakban az Abtv. 29. § szerinti feltételeket vizsgálta. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [42] 6.1. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében deklarált tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmét is állította; többek között a felszámoló vélt törvénysértéseinek figyelmen kívül hagyását, illetőleg a betéti társaság kültagja tanúvallomásának figyelembe vételét sérelmezte. Kifogásolta továbbá azt is, hogy a bíróság orvosszakértői vizsgálatra kötelezte, majd arra elővezetését rendelte el, jóval később, mint ahogy annak indokoltsága felmerült. Ahogy az indítványozó fogalmaz: az orvosszakértői vizsgálatra 10 hónappal azután kötelezték, mint a betegsége miatt elmulasztott tárgyalás napja. A tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelme körében is előadta továbbá, hogy megszegyenítették, amikor is a rendőrség elővezette.
- [43] Az Alkotmánybíróság fentebb, az ártatlanság vélelmének elvével összefüggésben már rámutatott, hogy a büntetőeljárás során két alkalommal került sor az indítványozó elővezetésére: első alkalommal az indítványozóval szemben elrendelt orvosszakértői vizsgálat elmulasztását követően, majd a 2016. március 9-én tartott (első) tárgyalásra vezették elő. Az eljárás során a járásbíróság több tárgyalási napot tűzött ki, először 2014. november 19. napjára. Az indítványozó a tárgyalási napokat rossz egészségi állapotára hivatkozva rendre elmulasztotta, és esetenként mulasztását késve, vagy egyáltalán nem mentette ki. Erre tekintettel került sor orvosszakértői vizsgálatának elrendelésére – nem vitásan a 2015. január 14-re kitűzött tárgyalás elmulasztására hivatkozással –, majd az orvosi vizsgálat elmulasztása következtében elővezetésére.
- [44] Ugyanakkor a Debreceni Törvényszék 1.Beüf.128/2016/2. számú, az indítványozónak az orvosszakértői díj-megállapító végzéssel szemben benyújtott fellebbezése folytán hozott (az előbbi helybenhagyó) végzése indokolásában kifejezetten kitért arra, hogy miért került sor az orvosszakértői vizsgálat kitűzött tárgyalás határnapjához képest 10 hónappal későbbi elrendelésére. E végzésből megállapítható, hogy az indítványozó betegségére hivatkozva a kitűzött tárgyalási napok egyikén sem jelent meg. A törvényszék hivatkozott arra is, hogy az indítványozó 2015. szeptember 15-én kérelmezte, hogy a járásbíróság a távollétében tartsa meg a tárgyalást. A 2015. szeptember 21-én felvett 20.B.953/2014/26. számú jegyzőkönyvben viszont a védő arra vonatkozó közlése került rögzítésre, hogy az indítványozó szeretne részt venni a bírósági tárgyaláson, azonban egészségi állapota ezt nem teszi lehetővé. A bíróság a védő fenti tartalmú közlését követően rendelte el az igazságügyi orvosszakértői vizsgálatát. Az indítványozó második elővezetésére 2016. március 9-én került sor, erre azért került sor, mert az indítványozó egy korábbi – 2016. február 17. napjára kitűzött – tárgyaláson szabálysze-

rű idézés ellenére nem jelent meg, és távolmaradását nem mentette ki. Az elsőfokú ítéletből megállapíthatóan a legelső tárgyalás az eljárás során a 2016. március 9-én megtartott tárgyalás volt. A csatolt iratok alapján tehát az a következtetés vonható le, hogy az indítványozó elővezetésére minden esetben kizárólag azért került sor, mert orvosi vizsgálata, illetőleg a tárgyaláson való megjelenése más módon nem volt biztosítható.

- [45] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: „[a]z Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat [elsőként lásd: 3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12]]. Az Alkotmánybíróság kimondta azt is, hogy önmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]].
- [46] Annak megítélése, hogy az adott eljárás során az elővezetés elrendelésére szükség van-e, és milyen indokok mentén, nem alkotmányossági, hanem az eljáró bíró mérlegelési jogához tartozó kérdés. Ugyancsak bírói mérlegelés körébe tartozó kérdés az is, hogy a bíróság milyen bizonyítékokat vesz figyelembe. Az Alkotmánybíróság a konkrét ügyben megállapította, hogy az indítványozó olyan bizonyíték-értékeléssel kapcsolatos aggályokat vet fel, melyek nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdések. Összességében tehát az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben előadott kérelme a kifogásolt ítélet, és az azt megelőző bírósági eljárás felülbírálatára, és a bizonyítékok újbóli mérlegelésére, azaz nem alkotmányossági szempontú, hanem szakjogi kérdésekben való felülvizsgálatára és megváltoztatására irányul.
- [47] 6.2. A jogorvoslathoz való joga sérelme körében az indítványozó arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság nem vette figyelembe az indítványozó által előadottakat, és további bizonyítást nem folytatott le.
- [48] Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.
- [49] A jogorvoslathoz való jog – az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint – a jogalkotótól azt követeli meg, hogy a hatóságok érdemi, ügydöntő határozatai tekintetében tegye lehetővé a valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét. Az Alkotmánybíróság szerint a jogorvoslat lényegi, immanens eleme a jogorvoslás lehetősége is, vagyis az, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására [lásd például: 3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]–[16]].
- [50] A fentiekből nem következik, hogy a jogorvoslatot elbíráló szervnek a kérelemnek minden körülmények között helyt kell adnia, az azonban alkotmányos kötelezettség, hogy az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassák és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálják [lásd: 3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]–[16]].
- [51] A Be. 348. § (1) bekezdésének megfelelően a másodfokú bíróságot széleskörű revíziós jogkör illeti meg, hiszen e rendelkezés szerint – ha a törvény kivételt nem tesz – a fellebbezéssel megtámadott ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbírálja. E főszabály alól a másodfokú bíróság csak szűk körben térhet el, az egyik kivétel a Be. jelen ügyben is alkalmazott 348. § (3) bekezdése jelenti.
- [52] Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve a konkrét ügyben megállapította, hogy az indítványozónak lehetősége volt arra, hogy az elsőfokú ítélet ellen fellebbezést nyújtson be és ezt a jogát gyakorolta is. Az indítványozó által támadott másodfokú ítélet rögzíti, hogy az indítványozó és védője fellebbezéssel élt az elsőfokú ítélet vagyonek Kobzást kimondó rendelkezése ellen, így az elsőfokú ítélet a vagyonek Kobzást kimondó rendelkezés kivételével jogerőre emelkedett a kihirdetés napján, azaz 2016. június 1-jén. Az indítványozó a törvényszékhez 2016. november 7-én érkezett újabb fellebbezésében az ügy érdemét érintő hivatkozásokkal élt. Mivel azonban az elsőfokú ítélet a vagyonek Kobzást kivételével jogerőre emelkedett, a törvényszék az indítványozó büntetőjogi főkérdésre vonatkozó észrevételeit nem tudta értékelni.
- [53] A törvényszék a Be. – ítélet indokolásában is megjelölt – 348. § (3) bekezdésében foglaltakra tekintettel – az elsőfokú ítélet többi részének jogerőre emelkedése folytán – az elsőfokú ítéletnek csak a jogorvoslattal támadott vagyonek Kobzásra vonatkozó részét vizsgálhatta felül.

- [54] A törvényszék e korlátozott felülbírálat körében a vagyonekobbzás alkalmazásának törvényességét és összességére helyességét vizsgálta, és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság törvényesen és megalapozottan döntött a vagyonekobbzás alkalmazásáról, indokolási kötelezettségét is teljesítette. Kimondta azt is, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás kisebb mértékben hiányos és pontatlan volt, ez azonban az iratok alapján orvosolható volt. A másodfokú bíróság ennek megfelelően az elsőfokú bíróság ítéletét a vagyonekobbzás összességére tekintetében megváltoztatta, a vagyonekobbzás mértékét csökkentette.
- [55] Az Alkotmánybíróság a fentieket figyelembe véve megállapította, hogy az indítványozó jogorvoslathoz való joga nem sérült, az elsőfokú ítélet ellen jogorvoslattal élhetett, és azzal a vagyonekobbzásra vonatkozó rendelkezés ellen élt is.
- [56] 7. Az Alkotmánybíróság a fentiekben kifejtettek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz sem a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal, sem a jogorvoslathoz való joggal összefüggésben nem vet fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely érdemi alkotmánybírósági eljárásra okot adhatna, illetve nem észlelt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet sem.
- [57] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz vizsgálatának eredményeként megállapította, hogy az nem felel meg az Abtv. 27. §-ában, 29. §-ában, valamint az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* illetve *e)* pontjában támasztott egyes követelményeknek, ezért nem fogadható be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. december 5.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/735/2017.

